



SPI\*KA



NAŠTAVNI ZAVOD ZA  
JAVNO ZDRAVSTVO  
DR. ANDRIJA ŠTAMPAR  
*Stvaramo zdraviju budućnost*



\* SPOLNO  
PRENOSIVE  
INFEKCIJE



Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

[www.strukturnifondovi.hr](http://www.strukturnifondovi.hr)

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Korisnik: Hrvatski zavod za javno zdravstvo / Ukupan iznos projekta: 30.373.299,36 HRK / Iznos EU potpore: 85 %.

## SPOLNO PRENOSIVE INFEKCIJE I ADOLESCENTI; ŠTO SVE TREBA ZNATI

SPOLNO PRENOSIVE INFEKCIJE...  
MOGU SE DOGODITI I TEBI

”

*„Meni se to ne može dogoditi...”*


*„To se događa drugima...”*

*„Pa nisam ja valjda takav pehist...”*

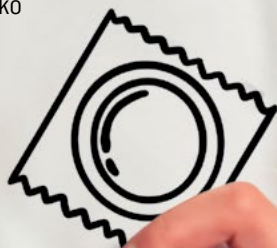
*„Sigurno bi već bilo nekih simptoma...”*

*„Nije se činio rizičnim...”*

*„Činila mi se OK...”*



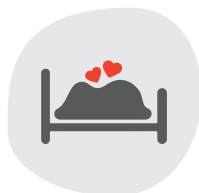
Možda si se već uhvatio u takvome razmišljanju kad su spolno prenosive infekcije u pitanju. Ako jesi, to je posve normalno. To je uobičajena optimistična pretpostavka da se loše ili nepredviđene situacije događaju drugima. Ona nam pomaže bolje predviđati događaje, ali može dovesti do nekih ne baš tako dobrih odluka i spolno prenosivih infekcija te s njima povezanih komplikacija. Zato pročitaj ovu brošuru kako bi odluke koje se tiču tvojega i tuđega spolnog zdravlja donosio informirano.



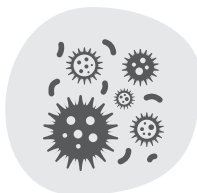
---

**PREUZMI ODGOVORNOST  
ZA SVOJE SPOLNO ZDRAVLJE!**

# ŠTO SU SPOLNO PRENOSIVE INFEKCIJE (SPI)?



INFEKCIJE KOJE SE  
SPOLNIM KONTAKTOM  
PRENOSE SA ZARAŽENE  
NA ZDRAVU OSOBU.



**UZROČNICI** SPOLNO  
PRENOSIVIH INFEKCIJA SU  
VIRUSI, BAKTERIJE, GLJIVICE  
I PRAŽIVOTINJE.

## RIZIČNI ČIMBENICI



dob stupanja u spolne  
odnose – osobito osjetljiv  
mladi organizam



spol – osjetljivije djevojke



broj partnera – više  
partnera i partneri s  
rizičnim ponašanjem



spolni odnos bez  
zaštite (kondom)



spolni odnos pod utjecajem  
alkohola ili droge



postojanje ranije spolno  
prenosive infekcije



# MOŽE LI SE PREPOZNATI OSOBA SA SPOLNO PRENOSIVOM INFEKCIJOM?



NE  
MOŽE!

**VEĆINA SE OSOBA OSJEĆA DOBRO I IZGLEDA POSVE ZDRAVO.**

Možda i ne znaju da su zaražene i da infekciju mogu prenositi drugima.



ZAŠTO  
SU SPOLNO  
PRENOSIVE INFEKCIJE  
VAŽNE I OPASNE?

OSIM ŠTO SE INFEKCIJA  
MOŽE PRENIJETI NA  
PARTNERA, AKO SE  
PRAVODOBNO I PRAVILNO  
NE LIJEČI, MOŽE IMATI  
POSLJEDICE KAO:

rak vrata maternice



neplodnost



izvanmaterničnu  
trudnoću



spontani pobačaj



oštećenja ili smrt  
nerođenoga djeteta



upale ili oštećenja  
drugih organa



smrt



# HPV INFEKCIJE



## UZROČNIK

Humani papiloma virus (HPV) uzročnik je ove najproširenije virusne infekcije. Prenosi se spolnim odnosom (vaginalnim, analnim, oralnim). Može se prenijeti sa zaražene na zdravu osobu kontaktom tijelom o tijelo za vrijeme predigre i bez spolnoga odnosa.

Poznato je više od 200 tipova HPV-a, od kojih su neki niskorizični (uzrokuju spolne bradavice), a neki visokorizični (mogu uzrokovati zloćudne promjene u stanicama). Najveći broj zaraženih osoba uspijeva svladati infekciju, no ako se virus zadrži u stanicama sluznice, promjene na stanicama mogu napredovati sve do razvoja raka. U žena rak može nastati na vratu maternice, rodnici, stidnici, grlu i anusu. U muškaraca se rak može razviti na sluznici genitalnoga područja, anusu, grlu ili penisu.



## SIMPTOMI

Spolne bradavice (kondilomi) utvrđuju se vanjskim pregledom spolovila.

Infekcija sluznice ne može se vidjeti ni utvrditi pregledom. PAPA-testom utvrđuje se postoje li neke promjene na stanicama, a testiranjem obriska rodnice na HPV utvrđuje se postoji li infekcija i određuje se tip virusa kojim je osoba zaražena.



## LIJEČENJE

—

Kondilomi se mogu liječiti premazivanjem, smrzavanjem, spaljivanjem ili kirurškim odstranjivanjem.

Promjene na sluznici vrata maternice liječe se laserski, elektrokoagulacijom ili se kirurškim metodama odstranjuje zaraženi dio.

## PREVENCIJA

—

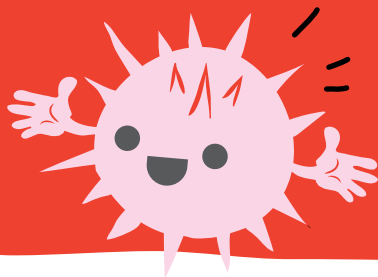
Kao i kod drugih spolno prenosivih infekcija, najučinkovitiji je oblik zaštite odgovorno spolno ponašanje i zaštićeni spolni odnos.

Protiv infekcije HPV-om, koja je nužan preduvjet za razvoj raka vrata maternice, postoji cjepivo. Cjepivo je u redovitome programu cijepljenja u Hrvatskoj za učenice i učenike osmih razreda osnovnih škola.

Cjepiva su visoko učinkovita, no budući da ima visokorizičnih tipova koji nisu obuhvaćeni cjepivima i budući da infekcija HPV-om nema simptoma, redoviti ginekološki pregledi i dalje su potrebni. Osim PAPA-testa, za dijagnostiku se upotrebljava i test tekućinske citologije, čija je prednost to da omogućuje provođenje i HPV testa iz istoga uzorka.



# GENITALNI HERPES



## UZROČNIK

Virus herpes simplex tip 2.



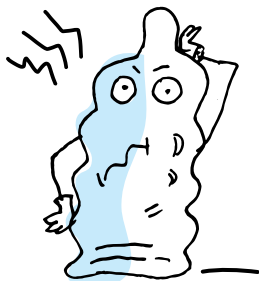
## SIMPTOMI

Značajka je ove infekcije da se uzročnik ne prenosi samo spolnim odnosom nego i dodirrom sa zaraženim dijelom tijela, a može se prenijeti i na dijete tijekom vaginalnoga porođaja. Crvenilo, peckanje, svrbež i izbijanje mjehurića (kao kod herpesa na usnama) simptomi su koji se pojavljuju nakon 2 do 14 dana. Mjehurići pucaju ostavljajući vrlo bolne ranice i stvaraju poteškoće pri mokrenju. Simptomi nestaju nakon 2 do 3 tjedna, ali virus ostaje trajno u tijelu te se bolest može ponovno pojaviti.



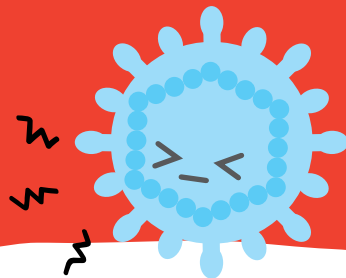
## LIJEČENJE

Protiv virusne infekcije nema učinkovitoga lijeka. Antivirusnim se sredstvima može ublažiti, smanjiti proširenost izbijanja mjehurića i skratiti trajanje akutne faze bolesti.





# HEPATITIS B



## UZROČNIK

Virus hepatitisa B.



## SIMPTOMI

Virus hepatitisa B nalazi se u tjelesnim tekućinama (krv, slina, sjemena tekućina, vaginalni iscjedak), a prijenos je moguć i kontaktom s krvi zaražene osobe i spolnim odnosom. Razdoblje je inkubacije dugačko i nakon 2 do 6 mjeseci pojavljuju se umor, gubitak teka, žutica kože i bjeloočnica.



## POSljedICE

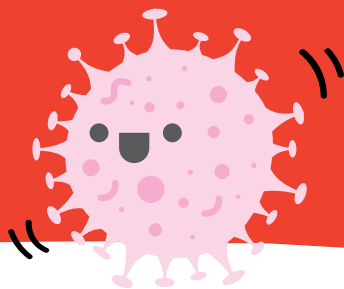
Hepatitis je upalna bolest jetre. Nakon akutne faze bolest može postati kronična s mogućim oštećenjem jetre. Neke osobe ostaju dugotrajni nositelji virusa i mogu biti izvor zaraze za okolinu.



## PREVENCIJA I LIJEČENJE

Cijepljenje protiv hepatitisa B obvezatno je u dojenačkoj dobi. Ako osoba oboli od hepatitisa, mogu se provoditi samo potporne mjere.

# HIV INFEKCIJA I AIDS



## UZROČNIK

Virus humane imunodeficijencije (HIV).



## SIPTOMI

Virus HIV-a nalazi se u tjelesnim tekućinama (krv, slina, sjemena tekućina, vaginalni iscjedak) te je prijenos moguć i kontaktom s krvi zaražene osobe i spolnim odnosom. Prijenos nije moguć uobičajenim socijalnim kontaktima. Virus napada obrambeni sustav organizma, a razdoblje bez simptoma bolesti može potrajati od 6 mjeseci sve do 10 godina. Prisutnost virusa može se utvrditi testom na HIV protutijela u krvi. Osobe koje su zaražene virusom HIV-a, a nemaju simptome, virus mogu prenijeti na druge osobe. Pojava simptoma znači razvoj bolesti (AIDS), što uključuje umor, noćno znojenje, smanjenje tjelesne mase, promjene na koži i sluznicama, povećanje limfnih čvorova, proljev, kašalj i veću mogućnost obolijevanja od drugih bolesti.



## LIJEČENJE

Bolest se ne može liječiti, ali se napredovanje bolesti i ublažavanje simptoma može postići antiretrovirusnim lijekovima te osoba može dugo i kvalitetno živjeti. Strah od AIDS-a opravdan je, ali nije opravdana panika.

# KLAMIDIJSKE INFEKCIJE



## UZROČNIK

—

Bakterija *Chlamydia trachomatis* uzročnik je klamidijske infekcije, najproširenije spolno prenosive infekcije, osobito u adolescenata.



## SIMPTOMI

—

Klamidijska infekcija može, ali i ne mora imati izražene simptome.

**Djevojke** – najčešće potpuno bez simptoma, svrbež oko spolovila ili anusa, peckanje pri mokrenju, promijenjen ili pojačan iscjedak, nelagoda u donjem dijelu trbuha, krvarenje iz rodnice izvan menstruacije

**Mladići** – najčešće potpuno bez simptoma, peckanje pri mokrenju, iscjedak iz spolovila, pečenje ili svrbež oko spolovila, nelagoda i bol u testisima.



## MOGUĆE POSLLJEDICE

—

Širenje upale na zdjelične organe, maternicu, jajovode, jajnike i okolno tkivo s mogućim ozbiljnim i trajnim posljedicama na opće i reproduktivno zdravlje sve do izvanmaternične trudnoće ili neplodnosti.

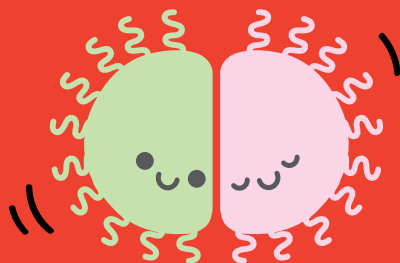


## LIJEČENJE

—

Uspješno se liječi antibioticima, ali je važno započeti što ranije i liječiti oba partnera.

# GONOREJA



## UZROČNIK

Bakterija *Neisseria gonorrhoeae*.



## SIMPTOMI

**Djevojke** – nelagoda ili bol pri mokrenju i u donjem dijelu trbuha, promijenjen ili pojačan iscjedak, krvarenje iz rodnice izvan menstruacije.

**Mladići** – peckanje i bol pri mokrenju, bijeli, žuti ili zelenkasti iscjedak iz spolovila, nelagoda, otok i bol u testisima.



## POSLEDICE

Kod mladića upala epididimisa (pasjemenika) može prouzročiti neplodnost, dok se kod djevojaka upala može proširiti na zdjelične organe (zdjelična upalna bolest) te prouzročiti probleme pri zanošenju i u trudnoći.

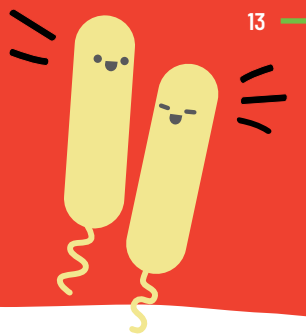


## LIJEČENJE

Uspješno se liječi antibioticima, obvezatno treba liječiti oba partnera.



# NESPECIFIČNI URETRITIS



## UZROČNIK

—

Upala mokraćne cijevi koja se češće pojavljuje u muškaraca. Izraz *nespecifični* razlikuje tu infekciju od gonoreje koju uzrokuje gonokok. Nespecifičnu upalu najčešće uzrokuje jedan od mikroorganizama kao što su *Ureaplasma urealyticum*, *Chlamydia trachomatis*, *Mycoplasma hominis*, *Gardnerella vaginalis* ili *Trichomonas vaginalis*.



## SIMPTOMI

—

Mogu biti oskudni ili potpuno izostati.

**Djevojke** – blagi simptomi ili samo pojačan iscjedak. Budući da simptomi nisu jako izraženi, infekcija može dugo biti neprepoznata i prenositi se na partnera.

**Mladići** – peckanje i bolovi pri mokrenju, iscjedak iz penisa.



## MOGUĆE POSLJEDICE

—

Kod djevojaka postoji opasnost širenja infekcije na druge dijelove urogenitalnoga trakta i moguće neplodnosti ili izvanmaternične trudnoće, dok kod mladića može doći do patološkoga suženja (strikture) mokraćne cijevi i do upale epididimisa (pasjemenika).



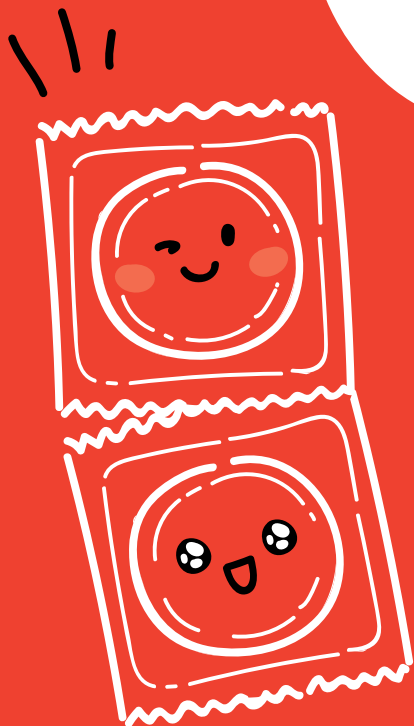
## LIJEČENJE

—

Uspješno se liječi antibioticima, a potrebno je liječiti oba partnera.

## ŠTO UČINITI ZA ZAŠTITU OD SPOLNO PRENOSIVIH INFEKCIJA?

- › Izbjegavati rizično spolno ponašanje.
- › Izbjegavati često mijenjanje partnera.
- › Upotrebljavati kondom.
- › Svakako izbjegavati spolne odnose pod utjecajem alkohola ili psihoaktivnih sredstava.



# PROVJERITE ŠTO STE SAZNALI

točno
  netočno

1	Rizik od spolno prenosivih infekcija raste s brojem spolnih partnera.		
2	Žene su otpornije na spolno prenosive infekcije od muškaraca.		
3	Redovita i pravilna uporaba kondoma može znatno smanjiti rizik od spolno prenosivih infekcija.		
4	HIV možete dobiti ubodom komarca.		
5	Osobe koje imaju spolno prenosivu infekciju izgledaju bolesno.		
6	Infekcija HPV-om uzrokuje samo spolne bradavice (kondilome).		
7	Opasnost od mogućih neželjenih posljedica spolno prenosivih infekcija povećava se ranim spolnim odnosom (15 godina i ranije), većim brojem spolnih partnera ili spolnim odnosom pod utjecajem alkohola i/ili droga.		
8	Spolno prenosive infekcije nose stigmu i podsvjesni osjećaj krivnje.		
9	Spolno prenosive infekcije se mogu prenijeti kašljanjem i kihanjem.		
10	Nema učinkovitoga cjepiva protiv spolno prenosivih infekcija.		
11	Neploidnost, prijevremeni porod, anomalije djeteta, zdjelična upalna bolest, rak vrata maternice, zatajenje i rak jetre te smrt mogu biti prouzročeni neliječenim spolno prenosivim infekcijama.		
12	Virusne spolno prenosive infekcije mogu se liječiti antibioticima.		

## PROVJERITE ŠTO STE SAZNALI

 točno

 netočno

13	HPV je bakterija.		
14	Genitalni herpes uzrokuje virus.		
15	Bilo tko može dobiti spolno prenosivu infekciju.		
16	Klamidijsku infekciju uzrokuje bakterija.		
17	Spolno prenosive infekcije često ne izazivaju nikakve simptome, pa osoba ne zna da je zaražena.		
18	Svatko snosi odgovornost za vlastito zdravlje.		
19	Od zaraze HIV-om do prvih simptoma bolesti može proći nekoliko mjeseci.		
20	Jedan je od simptoma gonoreje gnojni iscjedak.		
21	Infekcija HPV-om ima vidljive simptome.		
22	Antibiotsku terapiju ne moraju uzimati oba partnera.		
23	Pravodobno otkrivanje i liječenje spolno prenosivih infekcija može spriječiti teške posljedice.		
24	Djevojke koje su cijepljene protiv HPV-a trebaju i dalje obvezatno ići na ginekološke preglede.		

OVO NIJE TEST  
ZA OCJENU –  
USPOREDITE  
SVOJE ODGOVORE.

1, 3, 7, 8, 11,  
14, 15, 16, 17, 18,  
20, 23, 24

2, 4, 5, 6, 9,  
10, 12, 13, 19,  
21, 22

Ako imate više od 20 točnih odgovora – svaka čast, ali ako nemate, vrijeme je da potražite savjet ili barem ponovno pročitate tekst!





AKO POSTOJE  
PITANJA ILI  
PROBLEMI –  
NEMOJTE ČEKATI!

## KOMU SE OBRATITI?

- › savjetovalištu za reproduktivno zdravlje
- › obiteljskomu liječniku
- › školskomu/studentskomu liječniku
- › ginekologu

► **DUBROVNIK**

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

adresa: Dr. Ante Šercera 4a

telefon: 020/341-085

► **KARLOVAC**

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO KARLOVAČKE ŽUPANIJE

adresa: Dr. Vladka Mačeka 48

telefon: 047/411-265

► **OSIJEK**

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

adresa: Franje Krežme 1

telefon: 031/225-711

► **PULA**

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO ISTARSKJE ŽUPANIJE

adresa: Nazorova 23

telefon: 052/529-017; 052/529-046

► **RIJEKA**

NASTAVNI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

adresa: Krešimirova 52a

telefon: 051/358-798

UDRUGA HEPATOS RIJEKA

adresa: Blaža Polića 2/III

telefon: 051/311-190; 091/4008-111

► **SLAVONSKI BROD**

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

adresa: Vladimira Nazora 2a

telefon: 035/447-228

► **ZADAR**

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO ZADARSKE ŽUPANIJE

adresa: Kolovare 2

telefon: 023/300-841

adresa II: Ulica don Ive Prodana 12 (prostor Crvenoga križa)

telefon II: 023/318-152

## ► SPLIT

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE

adresa: Vukovarska 46

telefon: 021/401-114; 021/401-154

UDRUGA HELP

adresa: Šetalište Bačvice 10

telefon: 021/346-664

INFO HEP CENTAR – HRVATSKO DRUŠTVO ZA BOLESTI JETRE HEPATOS,  
U SURADNJI S ZZJZSDŽ-OM

adresa: Fra Bonina 11

telefon: 0800-400-405

NAPOMENA: Mobilni InfoHep Centar izlazi na teren po pozivu i dogovoru.

## ► ZAGREB

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO (HZJZ)

adresa: Rockefellerova 12

telefon: 01/4863-345

KLINIKA ZA INFEKTIVNE BOLESTI – „DR. FRAN MIHALJEVIĆ“

Referentni centar za AIDS

adresa: Mirogojska 8, Paviljon br. 6

telefon: 01/4678-243; 01/2826-147

SAVJETOVALIŠTE ZA REPRODUKTIVNO ZDRAVLJE

adresa: Mirogojska 16

telefon: 01/469-681

ISKORAK U SURADNJI S HZJZ-OM

adresa: Petrinjska 27

telefon: 091/2444-666

CHECK POINT ZAGREB (UDRUGA HUHIV) U SURADNJI  
S HZJZ-OM I KIB-OM „DR. FRAN MIHALJEVIĆ“

adresa: Ulica kneza Domagoja 10

telefon: 0800-448-767





# Nema maženja bez paženja



Odgodi spolne odnose dok nisi spreman/a  
Budi vjeran/a  
Koristi zaštitu – kondom  
Ne koristi alkohol i droge!  
Redovito obavljaj preventivne preglede



---

HRVATSKI ZAVOD ZA  
JAVNO ZDRAVSTVO  
ROCKEFELLEROVA 7  
HR-10000 ZAGREB  
+385 1 4863 267  
[www.hzjz.hr](http://www.hzjz.hr)